

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2007. gada 25. janvārī*

Satura rādītājs

I — Apstrīdētais lēmums	I - 789
A — Aizliegtā vienošanās	I - 789
B — Aizliegtās vienošanās ilgums	I - 792
C — Apstrīdētā lēmuma rezolūтивā daļa	I - 792
II — Process Pirmās instances tiesā un Apstrīdētais spriedums	I - 793
III — Tiesvedība Tiesā	I - 794
IV — Par apelācijas sūdzībām	I - 796
A — Par <i>Nippon Steel</i> izvirzīto pamatu apelācijas pamatošanai — apgalvojums par pielauto tiesību kļūdu, nosakot attiecībā uz pierādījumiem izvirzāmo prasību līmeni	I - 796
1. Lietas dalībnieku argumenti	I - 796
2. Tiesas vērtējums	I - 799
a) Par pamata pirmo daļu	I - 799
b) Par pamata otro daļu	I - 807
c) Par pamata trešo daļu	I - 808
d) Par pamata ceturto daļu	I - 815

* Tiesvedības valoda — angļu.

B — Par <i>Sumitomo</i> pirmo pamatu — apgalvojums par pieļauto tiesību kļūdu attiecībā uz Japānas ražotāju līdzdalību Apstrīdētā lēmuma 1. pantā minētā pārkāpuma izdarīšanā, par kuru uzlikts sods	I - 817
1. Lietas dalībnieku argumenti	I - 817
2. Tiesas vērtējums	I - 821
C — Par <i>Sumitomo</i> otro pamatu — apgalvojums par pārmērīgi ilgu lietas izskatīšanu Pirmās instances tiesā	I - 824
1. Lietas dalībnieku argumenti	I - 824
2. Tiesas vērtējums	I - 825
V — Par tiesāšanās izdevumiem	I - 827

Apvienotās lietas C-403/04 P un C-405/04 P

par divām apelācijas sūdzībām atbilstoši Tiesas Statūtu 56. pantam,

ko 2004. gada 22. septembrī iesniedza

Sumitomo Metal Industries Ltd, Tokija (Japāna), ko pārstāv K. Vajda [*C. Vajda*], QC, G. Sproula [*G. Sproul*] un S. Slesingers [*S. Szlezinger*], *solicitors* (C-403/04 P),

Nippon Steel Corp., Tokija, ko pārstāv Ž. F. Belli [*J.-F. Bellis*] un K. van Hovs [*K. Van Hove*], advokāti, kas norādīja adresi Luksemburgā (C-405/04 P),

apelācijas sūdzības iesniedzējas,

pārējie lietas dalībnieki tiesvedībā —

JFE Engineering Corp., sākotnēji **NKK Corp.**, Tokija, kas norādīja adresi Luksemburgā,

JFE Steel Corp., sākotnēji **Kawasaki Steel Corp.**, Tokija, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītājas pirmajā instancē,

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv N. Kāns [*N. Khan*] un E. Velans [*A. Whelan*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja pirmajā instancē,

EBTA Uzraudzības iestāde,

persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Jānns [*P. Jann*], tiesneši K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], E. Juhāss [*E. Juhász*], K. Šimans [*K. Schiemann*] un M. Ilešičs [*M. Ilešič*] (referents),

ģenerālvokāts L. A. Hēlhuds [*L. A. Geelhoed*],
sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 8. decembrī,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 12. septembrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar apelācijas sūdzībām sabiedrības *Sumitomo Metal Industries Ltd* (turpmāk tekstā — “*Sumitomo*”) (C-403/04 P) un *Nippon Steel Corp.* (turpmāk tekstā — “*Nippon Steel*”) (C-405/04 P) lūdz atcelt Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedumu apvienotajās lietās T-67/00, T-68/00, T-71/00 un T-78/00 *JFE Engineering u.c./Komisija* (Krājums, II-2501. lpp., turpmāk tekstā — “Apstrīdētais spriedums”) tiktāl, ciktāl tas attiecas uz šīm sabiedrībām.

- 2 Ar Apstrīdēto spriedumu Pirmās instances tiesa pēc tam, kad bija samazinājusi ar Komisijas 1999. gada 8. decembra Lēmumu 2003/382/EK par EK līguma 81. panta piemērošanu (Lieta IV/E-1/35.860-B — “Bezšuvju tērauda caurules”) (OV 2003, L 140, 1. lpp.; turpmāk tekstā — “Apstrīdētais lēmums”) prasītājiem uzlikto naudas sodu, bija pēc būtības noraidījusi prasības par šī lēmuma atcelšanu.

I — Apstrīdētais lēmums

A — Aizliegtā vienošanās

- 3 Eiropas Kopienų Komisija adresēja Apstrīdēto lēmumu astoņiem uzņēmumiem, kas ražo bezšuvju tērauda caurules. Šo uzņēmumu starpā bija četras Eiropas sabiedrības (turpmāk tekstā — “Kopienas ražotāji”): *Mannesmann*, *Vallourec SA* (turpmāk tekstā — “*Vallourec*”), *Corus UK Ltd* (bijušā *British Steel plc*, vēlāk *British Steel Ltd*, turpmāk tekstā — “*Corus*”) un *Dalmine SpA* (turpmāk tekstā — “*Dalmine*”). Pārējie četri Apstrīdētā lēmuma adresāti bija Japānas sabiedrības (turpmāk tekstā — “Japānas ražotāji”): *NKK Corp.*, *Nippon Steel Corp.*, *Kawasaki Steel Corp.* un *Sumitomo*.
- 4 Tērauda bezšuvju caurules tiek izmantotas naftas un gāzes industrijā un ir iedalāmas divās lielās preču kategorijās.
- 5 Pie pirmās kategorijas pieder urbšanas caurules, parasti sauktas “Oil Country Tubular Goods” vai “OCTG”. Šīs caurules tiek pārdotas bez vītnes (turpmāk tekstā — “caurules bez vītnes”) vai ar vītņi. Vītņu iegriešana ir darbība, kas paredzēta, lai varētu savienot OCTG caurules. To var veikt atbilstoši *American Petroleum Institute (API)* standartiem (caurules ar šādā veidā iegrieztām vītņēm

turpmāk tekstā sauktas — “standarta *OCTG* caurules”) vai, lietojot speciālu tehniku, kas parasti ir patentēta. Otrajā gadījumā vītnes vai savienojuma vietas tiek apzīmētas kā “augstākās kategorijas” vai “premium” (caurules ar šādā veidā iegrieztām vītnēm turpmāk tekstā sauktas — “*premium OCTG* caurules”).

- 6 Otrajā kategorijā ietilpst caurules naftas un gāzes vadiem (“vadiem”) no nelegēta bezšuvju tērauda, ko iedala, pirmkārt, tādos, kas ražoti saskaņā ar standartizētām normām, un, otrkārt, tādos, kas ražoti pēc pasūtījuma konkrētiem projektiem (turpmāk tekstā — “projekta vadi”).

- 7 1994. gada novembrī Komisija nolēma veikt izmeklēšanu saistībā ar pret konkurenci vērstu darbību pastāvēšanu attiecībā uz šiem produktiem. Šī paša gada decembrī tā veica pārbaudes vairākos uzņēmumos, tostarp arī *Mannesmann*. Laika posmā no 1996. gada septembra līdz 1997. gada decembrim Komisija veica papildu izmeklēšanu *Vallourec*, *Dalmine un Mannesmann* telpās. Kad 1996. gada 17. septembrī tā veica izmeklēšanu *Vallourec* telpās, *Vallourec Oil & Gas* prezidents Verluca [*Verluca*] sniedza liecības (turpmāk tekstā — “Verlukas liecības”). Vēlākā 1997. gada aprīļa pārbaudē *Mannesmann Behers* [*Becher*], šī uzņēmuma vadītājs, arī sniedza liecības (turpmāk tekstā — “Behera liecības”).

- 8 Ņemot vērā šīs liecības un citus pierādījumus, Komisija Apstrīdētajā lēmumā konstatēja, ka astoņi uzņēmumi, kas bija šī lēmuma adresāti, bija noslēguši vienošanos cita starpā par savstarpēju vietējo tirgu sadali. Saskaņā ar šīs vienošanās noteikumiem uzņēmumi apņēmas nepārdot standarta *OCTG* caurules un “projekta” vadus citai vienošanās pusei vietējā tirgū.

- 9 Vienošanās bija noslēgta Kopienas un Japānas uzņēmumu tikšanās ietvaros, kas zināma ar nosaukumu “Eiropas un Japānas klubs”.

- 10 Vietējo tirgu sadales princips tika apzīmēts ar jēdzienu “Pamata noteikumi” (“fundamentals”) (“Noteikumi”). Komisija arī konstatēja, ka kluba dalībnieki faktiski ievēroja Noteikumus un ka līdz ar to vienošanās atstāja konkurenci deformējošu iespaidu uz kopējo tirgu.
- 11 Noslēgtā vienošanās sastāvēja no trim daļām, no kurām pirmā bija iepriekš minētie Noteikumi par vietējiem tirgiem, kas bija pamats Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatētajam pārkāpumam, otrā noteica konkursu cenas un “īpašo tirgu” (*special markets*) minimālās cenas, bet trešā ar “sadales atslēgu” (*sharing keys*) palīdzību sadalīja pasaules tirgus, izņemot Kanādu un Amerikas Savienotās Valstis.
- 12 Komisija savu secinājumu par to, ka šādi Noteikumi pastāvēja, pamatoja vairākiem dokumentiem, kas uzskaitīti Apstrīdētā lēmuma 62.–67. punktā, kā arī ar tabulu, kas ievietota lēmuma 68. punktā. No šīs tabulas izrietot, ka vietējo uzņēmumu daļa piegādē, ko veica Apstrīdētā lēmuma adresāti Japānā, kā arī visu četru Kopienas uzņēmumu daļa to vietējos tirgos bija ļoti augsta. Komisija no tā secina, ka vienošanās puses kopumā ievēroja tirgus sadali.
- 13 Šādos apstākļos Eiropas un Japānas kluba locekļi tikās 1993. gada 5. novembrī Tokijā, lai panāktu jaunu tirgus sadales vienošanos ar Latīņamerikas ražotājiem. Panāktās vienošanās noteikumi ir minēti dokumentā, kuru Komisijai 1997. gada 12. novembrī nodeva ziņotājs, kas nebija iesaistīts procedūrā, un kurš atrodas Komisijas lietas materiālu 7320. lpp. un ietver “sadales atslēgu” (turpmāk tekstā — “sadales atslēgas dokuments”).

B — *Aizliegtās vienošanās ilgums*

- 14 Eiropas un Japānas klubs no 1977. gada līdz 1994. gadam tikās aptuveni divas reizes gadā.
- 15 Komisija tomēr uzskatīja, ka par pārkāpuma sākuma datumu naudas soda noteikšanai ir jāuzskata 1990. gads, jo no 1977. gada līdz 1990. gadam starp Eiropas Kopieni un Japānu bija noslēgti līgumi par labprātīgu eksporta ierobežošanu. Pēc Komisijas domām, pārkāpums beidzās 1995. gadā.

C — *Apstrīdētā lēmuma rezolutīvā daļa*

- 16 Saskaņā ar Apstrīdētā lēmuma 1. panta 1. punktu astoņi uzņēmumi, kas bija tā adresāti, “[..] ir pārkāpuši EK līguma 81. panta 1. punkta noteikumus, noslēdzot [..] vienošanos, kas cita starpā paredzēja attiecīgo valstu bezšuvju tērauda standarta [..] OCTG cauruļu un [..] “projekta” vadu tirgu sadali”.
- 17 Šī lēmuma 1. panta 2. punktā teikts, ka pārkāpums ir ildzis kopš 1990. gada līdz 1995. gadam *Mannesmann, Vallourec, Dalmine, Sumitomo, Nippon Steel, Kawasaki Steel Corp.* un *NKK Corp.* gadījumā. Attiecībā uz *Corus* norādīts, ka pārkāpums ilga no 1990. gada līdz 1994. gada februārim.

18 Saskaņā ar šī lēmuma 4. pantu “uzņēmumiem, kas nosaukti 1. pantā, pamatojoties uz tajā konstatēto pārkāpumu, tiek uzlikti šādi naudas sodi:

1. [*Mannesmann*] — EUR 13 500 000
2. [*Vallourec* ..] — EUR 8 100 000
3. [*Corus*] — EUR 12 600 000
4. [*Dalmine* ..] — EUR 10 800 000
5. [*Sumitomo* ..] — EUR 13 500 000
6. [*Nippon Steel* ..] — EUR 13 500 000
7. [*Kawasaki Steel* ..] — EUR 13 500 000
8. [*NKK* ..] — EUR 13 500 000.”

II — Process Pirmās instances tiesā un Apstrīdētais spriedums

19 Ar prasības pieteikumiem, kas iesniegti Pirmās instances tiesas kancelejā, septiņi no astoņiem ar Apstrīdēto lēmumu sodītajiem uzņēmumiem, to starpā arī *Sumitomo* un *Nippon Steel*, iesniedza šo apelācijas sūdzību pilnībā vai daļēji atcelt šo lēmumu un pakārtoti — atcelt uzlikto naudas sodu vai samazināt tā apmēru.

20 Ar Apstrīdēto spriedumu Pirmās instances tiesa:

- atcēla Apstrīdētā lēmuma 1. panta 2. punktu tiktāl, ciktāl ar to tika konstatēta ar šo pantu prasītājām piedēvētā pārkāpumu pastāvēšana pirms 1991. gada 1. janvāra un pēc 1994. gada 30. jūnija;
- piemēroja katrai no prasītājām naudas sodu EUR 10 935 000 apmērā;
- prasību pārējā daļā noraidīja;
- piesprieda katrai lietas dalībniecei segt savus tiesāšanās izdevumus.

III — Tiesvedība Tiesā

21 Savā apelācijas sūdzībā *Sumitomo* prasa Tiesai:

- pilnībā vai daļēji atcelt Apstrīdēto spriedumu;
- pilnībā vai daļēji atcelt Apstrīdētā lēmuma 1. un 3.–6. pantu tiktāl, ciktāl tas attiecas uz *Sumitomo*;

- ja nepieciešams, izdot Komisijai rīkojumu kompensēt procesa pārmērīgo ilgumu Pirmās instances tiesā, samaksājot vismaz EUR 1 012 332;
- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas radušies Pirmās instances tiesā un Tiesā.

22 Savā apelācijas sūdzībā *Nippon Steel* prasa Tiesai:

- atcelt Apstrīdēto spriedumu un Apstrīdēto lēmumu tiktāl, ciktāl tie attiecas uz *Nippon Steel*;
- pakārtoti, ja apelācijas sūdzība netiek apmierināta tiktāl, ciktāl tie attiecas uz projekta vadiem, par divām trešdaļām samazināt uzlikto naudas sodu;
- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas radušies Pirmās instances tiesā un Tiesā.

23 Komisija prasa Tiesai noraidīt apelācijas sūdzības un piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

24 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2005. gada 15. marta rīkojumu šīs divas apelācijas sūdzības tika apvienotas mutvārdu procesa un sprieduma taisīšanas vajadzībām.

IV — Par apelācijas sūdzībām

- 25 Savas apelācijas pamatošanai *Sumitomo* izvirza divus pamatus par, pirmkārt, tiesību kļūdām saistībā ar Japānas ražotāju piedalīšanos pārkāpumā, kas konstatēts Lēmuma 1. pantā, un, otrkārt, par pārmērīgo procesa ilgumu Pirmās instances tiesā.
- 26 *Nippon Steel* galvenokārt izvirza tikai vienu atcelšanas pamatu, ko pamato ar pieļauto tiesību kļūdu, nosakot attiecībā uz pierādījumiem izvirzāmo prasību līmeni.
- 27 Vispirms jāpārbauda *Nippon Steel* izvirzītais pamats apelācijas pamatošanai.

A — *Par Nippon Steel izvirzīto pamatu apelācijas pamatošanai — apgalvojums par pieļauto tiesību kļūdu, nosakot attiecībā uz pierādījumiem izvirzāmo prasību līmeni*

1. Lietas dalībnieku argumenti

- 28 Pamata pirmajā daļā *Nippon Steel* norāda, ka Pirmās instances tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, jo neesot izvērtējusi Japānas ražotāju apgalvotā pārkāpuma izdarīšanas ekonomiskās ieinteresētības trūkuma tiesiskās sekas.

- 29 Pirmās instances tiesa nepamatoti esot aprobežojusies ar konstatējumu, ka ekonomiskas ieinteresētības iespējams trūkums esot nesvarīgs, ja esot pierādīta vienošanās esamība. Saskaņā ar *Nippon Steel*, it īpaši pamatojoties uz tām noteiktajām tirdzniecības barjerām attiecībā uz apskatāmajām caurulēm, kas pastāv starp Japānas tirgu un svarīgākajiem Eiropas tirgiem, Japānas ražotājiem neesot bijis nekāda loģiska ekonomiska motīva noslēgt apgalvoto vienošanos, esot bijuši vajadzīgi pārliecinošāki pierādījumi par vienošanās esamību, proti, precīzāki, loģiskāki un ticamāki netiešie pierādījumi attiecībā uz visām pārkāpumu veidojošajām darbībām.
- 30 Turklāt nedrīkstētu izdarīt secinājumu par pārkāpuma esamību, pamatojoties uz dažādi interpretējamiem pierādījumiem, ja, kā konkrētajā lietā, esot cits, konkurences noteikumiem pretrunā neesošs izskaidrojums par tā uzņēmuma rīcību, kuru apsūdz pārkāpuma izdarīšanā. Šajā gadījumā *Nippon Steel* izvirza nevainīguma prezumpcijas principu.
- 31 It īpaši liecības, kuras esot sniedzis viens uzņēmums, ko apsūdz pārkāpuma izdarīšanā par piedalīšanos aizliegtās vienošanās noslēgšanā, un kuras apstrīd citi uzņēmumi, ko arī apsūdz pārkāpuma izdarīšanā, varot izmantot kā pierādījumus tikai tad, ja attiecībā uz visām pārkāpumu veidojošajām darbībām esot no šīm liecībām neatkarīgi pierādījumi. Tādējādi *Nippon Steel* norāda, ka Kopienas konkurences tiesības, kas ļaujot samazināt naudas sodu attiecībā uz kādu uzņēmumu, lai atlidzinātu tā sadarbošanos, rada ievērojamu risku, ka tiek sniegtas neprecīzas un nepareizas liecības.
- 32 Pamata otrajā daļā *Nippon Steel* pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā neesot atzinusi, ka ir būtisks alternatīvs pamatots izskaidrojums pārkāpumā apsūdzētā uzņēmuma rīcībai gadījumā, ja esot jāinterpretē pierādījumi, uz kuriem pamatojas Komisija, tādēļ ka tie nav nepārprotami. Tādējādi Pirmās instances tiesa esot izdarījusi tiesību kļūdu attiecībā uz pierādījumiem izvirzāmo prasību līmeni un esot pārkāpusi nevainīguma prezumpcijas principu.

- 33 Pamata trešajā daļā *Nippon Steel* pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā neesot pievērsusi uzmanību tam, ka Verlukas liecības esot dažādi interpretējamās, kā arī pretrunām starp šīm liecībām un citiem pierādījumiem. Pirmās instances tiesa tādējādi, nepieprasot gan precizitātes ziņā, gan saturiski pārlicinošāku apstiprinājumu, esot izdarījusi tiesību kļūdu un aizkavējusi vispusīgu tiesas veiktu pārbaudi par Komisijas konstatēto lietas faktisko apstākļu pareizību. Šajā sakarā *Nippon Steel* atgādina, ka šāda veida Kopienas tiesu iestāžu īstenojama pārbaude esot nepieciešama, lai nodrošinātu atbilstību nosacījumam par piekļuvi neatkarīgai un objektīvai tiesai saskaņā ar 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta 1. punktu (turpmāk tekstā — “ECTK”).
- 34 Pamata ceturtajā daļā tiek norādīts kā nepieņemams tas, ka Pirmās instances tiesa esot izdarījusi tiesību kļūdu, jo savu vērtējumu, ka Behera liecības esot apstiprinājuši Verlukas izteikumi par šķietamo pārkāpumu attiecībā uz projekta vadiem, tā esot balstījusi uz pretrunīgiem un neadekvātiem pamatiem. Tā esot gan atzinusi, ka kāds dokuments tikai tad varot apstiprināt Verlukas liecības, ja šāds dokuments neesot pretrunā tiem, tomēr attiecībā uz Behera liecībām, kuras acīmredzami esot pretrunā Verlukas izteikumiem, tā piemērojusi citu vērtēšanas kritēriju.
- 35 Komisija norāda, ka pamata otrajā un trešajā daļā esot tikai atkārtoti pirmās daļas atsevišķi elementi. Šīs trīs daļas jebkurā gadījumā esot nepieņemamas, tā kā tos, neapskatot Pirmās instances tiesas veikto lietas apstākļu vērtējumu, nevarētu atzīt par pamatotiem un tie nevarētu būt pierādījums tam, ka Pirmās instances tiesa ir sagrozījusi pierādījumus.
- 36 Pat ja šīs daļas būtu pieņemamas, tās turklāt esot acīmredzami nepamatotas, jo tās balstoties uz dažādi interpretējamiem pierādījumiem un to citu pamatotu izskaidrojumu esamību. Šajā sakarā Komisija norāda, ka tās minētie netiešie pierādījumi, piemēram, Verlukas liecības, esot nepārprotami attiecībā uz būtiskām

pārkāpumu veidojošām darbībām un neesot sniegts nekāds cits pamatots izskaidrojums par rakstveida pierādījumos izmantotajiem jēdzieniem. Komisija secina, ka Pirmās instances tiesas izdarītais pierādījumu vērtējums attiecībā uz pārkāpumu pilnībā atbilstot tiesību prasībām.

37 Arī pamata ceturtā daļa esot nepieņemama, jo pat tad, ja tā būtu pamatota, tā nevarētu attaisnot Apstrīdētā sprieduma atcelšanu. Proti, Pirmās instances tiesa, pēc tam, kad tā Apstrīdētā sprieduma 333. punktā esot paudusi viedokli, ka Behera liecības attiecībā uz projekta vadiem esot apstiprinājušas Verlukas izteikumus, esot 334. un 335. punktā izklāstījusi, ka Verlukas liecības katrā ziņā esot pietiekamas, lai pierādītu Eiropas un Japānas kluba dalībnieku tādu vienošanos par tirgus sadalīšanu, kas esot attiekušies ne tikai uz standarta *OCTG* caurulēm, bet arī uz projekta vadiem.

2. Tiesas vērtējums

a) Par pamata pirmo daļu

38 Ir jāatgādina, ka apelācijas sūdzības gadījumā Tiesai nav kompetences konstatēt faktus, ne — principā — izvērtēt pierādījumus, ko Pirmās instances tiesa ir pieņēmusi, lai apstiprinātu šos faktus. Ja šie pierādījumi iegūti likumīgi un vispārējie tiesību principi un procesuālie noteikumi, kas attiecas uz pierādīšanas pienākumu un pierādījumu sniegšanu, ir ievēroti, tad tikai Pirmās instances tiesai ir jāvērtē, kādu nozīmi piešķirt tai iesniegtajiem pierādījumiem (1998. gada 28. maija spriedums lietā *C-7/95 P Deere/Komisija*, *Recueil*, I-3111. lpp., 22. punkts). Tādējādi šis vērtējums nav tiesību jautājums, kas ir pakļauts Tiesas kontrolei, ja vien nav notikusi to pierādījumu, kas ir iesniegti Pirmās instances tiesā, sagrozišana (1994. gada 2. marta spriedums lietā *C-53/92 P Hilti/Komisija*, *Recueil*, I-667. lpp., 42. punkts, un

2004. gada 7. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland* u.c./Komisija, *Recueil*, I-123. lpp., 49. punkts).

- 39 Tiesas kompetence pārbaudīt Pirmās instances tiesas konstatētos faktus tādēļ it īpaši attiecas uz to, lai pārbaudītu, vai no lietas materiāliem izriet, ka konstatētie fakti patiešām ir nepareizi, vai pierādījumi nav sagrozīti, kā tie tiesiski ir kvalificējami un vai ir ievēroti noteikumi par pierādīšanas pienākumu un par pierādījumu sniegšanu (2004. gada 6. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-2/01 P un C-3/01 P *BAI* un Komisija/*Bayer*, *Recueil*, I-23. lpp., 47., 61. un 117. punkts, un 2006. gada 6. aprīļa spriedums lietā C-551/03 P *General Motors*/Komisija, Krājums, I-3173. lpp., 51. un 52. punkts).
- 40 Pamata pirmā daļa galvenokārt attiecas uz jautājumu, vai apgalvotais ekonomiskās ieinteresētības trūkums izdarīt apgalvoto pārkāpumu varētu būt bijis iemesls tam, lai Pirmās instances tiesa vērtētu pierādījumus, izmantojot citus, nevis tās izmantotos kritērijus. Pretēji Komisijas norādītajam šī pamata daļa ir pieņemama. Jautājums par to, vai Pirmās instances tiesa, pārbaudot pierādījumus, ir piemērojusi atbilstošo tiesību normu, ir tiesību jautājums.
- 41 Attiecībā uz apelācijas pamata šīs daļas pamatotību jāpārbauda tie Apstrīdētā sprieduma punkti, kuros Pirmās instances tiesa ir izklāstījusi tās piemērotos pierādīšanas pienākuma un pierādījumu sniegšanas principus.
- 42 Apstrīdētā sprieduma 179. punktā Pirmās instances tiesa ir atgādinājusi par tiesu praksi, saskaņā ar kuru Komisijai jāiesniedz precīzi un saskaņoti pierādījumi, kas pamato pārliecību, ka pārkāpums ir izdarīts. Pirmās instances tiesa tā paša

sprieduma 180. punktā ir uzsvērusi, ka ir pietiekami, ka Komisijas iesniegtie netiešie pierādījumi kopumā atbilst šai prasībai. Turklāt Pirmās instances tiesa 181. punktā ir norādījusi, ka jau no paša EKL 81. panta 1. punkta teksta izriet, ka vienošanās uzņēmumu starpā ir aizliegtas neatkarīgi no to sekām, ja šo vienošanos mērķis ir bijis vērst pret konkurenci.

- 43 Apstrīdētā sprieduma 183. un 184. punktā Pirmās instances tiesa no tā ir secinājusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentācija, ka vienošanās neesot radījusi nekādas sekas, arī tad, ja tas būtu pareizi, nevarētu izraisīt pārsūdzētā nolēmuma 1. panta atzišanu par spēkā neesošu. Šai ziņā Pirmās instances tiesa ir norādījusi uz to, — kā tas jau ir nopriests tās 2000. gada 15. marta spriedumā apvienotajās lietās T-25/95, T-26/95, no T-30/95 līdz T-32/95, no T-34/95 līdz T-39/95, no T-42/95 līdz T-46/95, T-48/95, no T-50/95 līdz T-65/95, no T-68/95 līdz T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 un T-104/95 *Cimenteries CBR u.c./Komisija (Recueil, II-491. lpp., 1085.–1088. punkts)* — ka vienošanās, kas paredz valsts iekšējo tirgu respektēšanu, pašas par sevi paredz konkurences ierobežošanu un pieder pie to vienošanos grupas, kas ir tieši aizliegtas EKL 81. panta 1. punktā, un ka šo vienošanās priekšmetu nevar attaisnot ar tā ekonomiskā konteksta analīzi, kurā bija attiecīgās konkurences noteikumus pārkāpjošās darbības.
- 44 Apstrīdētā sprieduma 185. punktā Pirmās instances tiesa ir nopriedusi, ka jautājums par to, vai Japānas ražotāji bija ekonomiski ieinteresēti noslēgt vienošanos, neesot nozīmīgs attiecībā uz pārkāpuma esamību.
- 45 Kā ģenerālvokāts ir norādījis savu secinājumu 190. un turpmākajos punktos, pret šiem Pirmās instances tiesas apsvērumiem no tiesību viedokļa nevar iebilst. Tie atbilst Tiesas pastāvīgajai judikatūrai (citu starpā skat. 1984. gada 28. marta spriedumu apvienotajās lietās 29/83 un 30/83 *CRAM un Rheinzink/Komisija, Recueil, 1679. lpp., 20. punkts*; 1999. gada 8. jūlija spriedumu lietā C-49/92 P *Komisija/Anic Partecipazioni, Recueil, I-4125. lpp., 123. punkts*, un 2002. gada 15. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P *Limburgse Vinyl*

Maatschappij u.c./Komisija, Recueil, I-8375. lpp., 508. punkts). Nippon Steel argumentācija, ka cita pamatota izskaidrojuma esamībai attiecībā uz apgalvoto rīcību un, proti, ekonomiskās ieinteresētības trūkumam, būtu vajadzējis pamudināt Pirmās instances tiesu izvirzīt stingrākas prasības attiecībā uz iesniedzamajiem pierādījumiem, ir pretrunā šai judikatūrai.

46 Tādēļ Pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi, ka, ja Komisijai ir izdevies savākt dokumentārus pierādījumus par apgalvoto pārkāpumu, kas šķiet pietiekami, lai pierādītu pret konkurenci vērstas vienošanās esamību, nav nepieciešams pārbaudīt, vai uzņēmums, kuru apsūdz pārkāpuma izdarīšanā, bija ekonomiski ieinteresēts noslēgt attiecīgu vienošanos.

47 Īpaši vienošanās, kas vērstas pret konkurenci un kas, kā tas ir šajā gadījumā, tiek noslēgtas, satiekoties konkurējošu uzņēmumu pārstāvjiem, gadījumos Tiesa jau ir nospriedusi, ka EKL 81. panta 1. punkts tiek pārkāpts tādā gadījumā, ja šo sapulču mērķis ir konkurences nepieļaušana, ierobežošana vai traucēšana un tādējādi paredz mākslīgi organizēt tirgus darbību (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Limburgse Vinyl Maatschappij u.c./Komisija*, 508. un 509. punkts). Šādā gadījumā, lai pierādītu kāda uzņēmuma līdzdalību aizliegtas vienošanās noslēgšanā, pietiek ar to, ka Komisija pierāda konkrētā uzņēmuma piedalīšanos sapulcēs, kurās tika noslēgtas pret konkurenci vērstas vienošanās. Ja piedalīšanās šādā sapulcē ir pierādīta, attiecīgā uzņēmuma pienākums ir norādīt uz tādām pazīmēm, kas liecina, ka, piedaloties sapulcē, tam nav bijis nodoma par vēršanu pret konkurenci, un pierāda, ka tas esot vērsis konkurējošo uzņēmumu uzmanību uz to, kas tas piedalās sapulcē ar atšķirīgu redzējumu (1999. gada 8. jūlija spriedums lietā *C-199/92 P Hüls/Komisija, Recueil, I-4287. lpp., 155. punkts*, un iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland u.c./Komisija*, 81. punkts).

48 Šis noteikums balstīts uz apsvērumu, ka uzņēmums, piedaloties attiecīgajā sapulcē un publiski nenorobežojoties no šīs sapulces satura, pārējiem tikšanās dalībniekiem ir devis iemeslu pieņējumam, ka uzņēmums piekrītot tikšanās rezultātiem un rīkosies atbilstoši tiem (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland u.c./Komisija*, 82. punkts).

49 Šajā gadījumā *Nippon Steel* nav formāli apstrīdējusi piedalīšanos Eiropas un Japānas kluba sapulcēs un nav iesniegusi pierādījumus tam, ka, piedaloties sapulcē, tai nav bijuši nodomi, kas vērsti pret konkurenci, lai aizsargātu vietējo tirgu.

50 Šajā ziņā Pirmās instances tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, veicot tās rīcībā esošo šādu dokumentu analīzi:

“194 [...] Japānas prasītāji nenoliedz, ka ir notikušas japāņu un Eiropas bezšuvju tērauda cauruļu ražotāju pārstāvju kopīgās sanāksmes [...] Turklāt *JFE-NKK*, *JFE-Kawasaki* un *Sumitomo* nenoliedz, ka tās ir piedalījušās šajās sapulcēs, bet apgalvo, ka vienīgā informācija, kas [tām] par tām esot, izriet no to darbinieku atmiņām un ka šīs atmiņas neesot visai drošas, ņemot vērā laiku, kas pagājis kopš sanāksmēm.

195 *Nippon [Steel]* paskaidro, ka neviens no tās darbiniekiem šādas sanāksmes nav apmeklējis; taču tā nevarot arī izslēgt iespēju, ka daži bijušie darbinieki tajās ir piedalījušies. Tomēr viens fakts *Nippon [Steel]* 1997. gada 4. decembra atbildē uz Komisijas papildu jautājumiem, proti, ka [X.], kas bijis atbildīgs par tērauda cauruļu eksportu, bijis komandējumā uz Kannām 1994. gadā no 14. līdz 17. martam, atbalsta Komisijas apgalvoto par *Nippon [Steel]* dalību attiecīgajās sanāksmēs, jo viena no Verlukas minētajām Eiropas–Japānas kluba sanāksmēm notika 1994. gada 16. martā Kannās [...]. Tajā pašā atbildē *Nippon [Steel]* paskaidro, ka nevarot izskaidrot šā ceļojuma vai citu savu darbinieku ceļojumu uz Florenci mērķi, jo šajās pilsētās tai klientu neesot.

196 Šajos apstākļos Komisija pamatoti varēja secināt, ka Verlukas 1996. gada 14. oktobra liecībā nosauktie japāņu prasītāji [..], tai skaitā arī *Nippon [Steel]*, faktiski piedalījās viņa aprakstītajās Eiropas–Japānas kluba sanāksmēs.

[..]

201 Par argumentu, ka Eiropas–Japānas kluba sanāksmes nekad neesot attiekušās uz Kopienas tirgiem, jāatzīmē, ka, ja — saskaņā ar Verluku — sanāksmēs esot tikuši apspriesti “svarīgie notikumi, kas ietekmēja naftas produktu tirgu (Amerikas VRA, politiskās nekārtības PSRS, attīstība Ķīnā [..]”, tas neizslēdz, ka tajās tiek konstatēta arī “iepriekš minēto Noteikumu piemērošana”. Tādējādi no Verlukas 1996. gada 17. septembra liecības izriet, ka Noteikumu piemērošana, kas galvenokārt saistīta ar japāņu ražotāju respektu pret Kopienas ražotāju četriem iekšējiem tirgiem, ir viens no jautājumiem, kas ticis apspriests šajās sanāksmēs.

202 Šajā sakarā jāpatur prātā, ka Komisijas uzdevums ir sodīt par EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumiem un ka vienošanās par “tirgu vai piegādes avotu sadali” ir konkrēti minētas EKL 81. panta 1. punkta c) apakšpunktā un ar šo noteikumu aizliegtas. Tādējādi ir pietiekami, ja Komisija pierāda, ka uzņēmumi ir noslēguši vienošanos, kas ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, un tās mērķis ir bijusi Kopienas tirgus sadale attiecībā uz vienu vai vairākiem izstrādājumiem, lai šī vienošanās veidotu pārkāpumu.

203 Jāpiebilst arī, ka praksē Komisijai bieži vien ir pienākums pierādīt pārkāpuma pastāvēšanu apstākļos, kas nebūt nesekmē šo uzdevumu, jo

var būt pagājuši vairāki gadi kopš notikumiem, kas veido pārkāpumu, un vairāki uzņēmumi, pret kuriem ierosināta izmeklēšana, nav ar to aktīvi sadarbojušies. Tā kā Komisijai noteikti ir jāpierāda, ka vienošanās par tirgus sadali ir bijusi noslēgta [..], būtu pārmērīgi prasīt tai iesniegt arī pierādījumus par šā mērķa sasniegšanas konkrēto mehānismu [..]. Pārkāpumā vainīgajam uzņēmumam būtu pārāk vienkārši izvairīties no soda, ja tas varētu savus pierādījumus pamatot ar tās informācijas neskaidrību, kas sniegta par aizliegtās vienošanās darbību apstākļos, kuros vienošanās konkurenci deformējošais mērķis tomēr ticis pietiekami konstatēts. [..]

[..]

205 Šajā sakarā jākonstatē, ka, pretēji japāņu prasītāju uzskatam, Verlukas liecības ir ne tikai ticamas, bet tām ir īpaši liels pierādījuma spēks, jo tās ir sniegtas *Vallourec* vārdā. [..]

[..]

207 Katrā ziņā Verluka bija viņa aprakstīto apstākļu tiešs liecinieks. Komisija [..] ir paskaidrojusi, ka Verluka kā *Vallourec* [..] valdes priekšsēdētājs pats ir piedalījies Eiropas–Japānas kluba sanāksmēs, un neviens to nav apstrīdējis.”

- 51 Šis pierādījumu vērtējums atbilst judikatūrai, kas ir nostiprinājusies. Tiesa jau citās lietās ir norādījusi, ka parasti darbības, kas ir saistītas ar rīcību, kura ir vērsta pret konkurenci, un vienošanos noslēgšanu, notiek slepeni, sapulces notiek slepus un dokumentācija par tām tiek ierobežota līdz minimumam. No tā izriet, ka pat tad, ja Komisija atrod dokumentus, kas skaidri pierāda nepieļaujamu kontaktu nodibināšanu starp uzņēmējiem, parasti runa tomēr ir tikai par nepilnīgiem un no konteksta atrautiem pierādījumiem, tā ka bieži atsevišķi precizējumi jārekonstruē ar secinājumu palīdzību. Tādēļ vairumā gadījumu pret konkurenci vērstas prakses vai vienošanās esamība jāizsecina no virknes netiešu pierādījumu, kuri, vērtējot kopumā, var būt pierādījums konkurences noteikumu pārkāpumam, trūkstot citam loģiskam izskaidrojumam (spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland u.c./Komisija*, 55.–57. punkts).
- 52 Ciktāl *Nippon Steel* saistībā ar pamata pirmo daļu pamatojas arī uz nevainīguma prezumpcijas principu un atsaucas uz risku, ka konkurējošie uzņēmumi sniegtu neprecīzas vai nepatiesas liecības, ir pietiekami pievienoties Pirmās instances tiesas Apstrīdētā sprieduma 177.–179. punktā norādītajam, ka šaubas gan jātulko par labu apsūdzētajam uzņēmumam, tomēr nekas neliedz konstatēt pierādītu pārkāpumu.
- 53 Visbeidzot, lietas materiālos nav nekāda norādījuma par to, ka Pirmās instances tiesa, veicot analīzi un vērtējot pierādījumus, būtu pārvērtējusi to nozīmīgumu vai būtu pieļāvusi būtisku neprecizitāti.
- 54 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, Pirmās instances tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, piemērojot iepriekš minētos pierādīšanas pienākuma un pierādījumu vākšanas kritērijus un nolemjot, ka šajā lietā tie ir ievēroti.

55 Tādēļ pamata pirmā daļa ir jānoraida.

b) Par pamata otro daļu

56 Pamata otrā daļa ir pamatota ar premisu, ka pierādījumus var dažādi interpretēt. Kā jau tika izklāstīts, pārbaudot pamata pirmo daļu, tomēr, izskatot lietu Tiesā, nevar apšaubīt Pirmās instances tiesas izdarīto vērtējumu attiecībā uz tās rīcībā esošo lietas materiālu pierādījumu spēku, izņemot gadījumus, kad tiek pārkāpti pierādīšanas pienākuma un pierādījumu vākšanas noteikumi, kā arī, ja ir notikusi pierādījumu sagrozīšana (skat. arī 1994. gada 1. jūnija spriedumu lietā C-136/92 P Komisija/*Brazzelli Lualdi* u.c., *Recueil*, I-1981. lpp., 49. un 66. punkts, un 2003. gada 2. oktobra spriedumu lietā C-182/99 P *Salzgitter*/Komisija, *Recueil*, I-10761. lpp., 43. punkts). Šajā lietā tas attiecas uz Pirmās instances tiesas vērtējumu, ka pierādījumi nav bijuši dažādi interpretējami, bet gan, tieši pretēji, precīzi un saskaņoti, kas pamatoja stingro pārlicību, ka pārkāpums tika izdarīts.

57 Ja *Nippon Steel* apšaubā šo Pirmās instances tiesas ieskatu, tad tās argumentācija ir jānoraida kā nepieņemama.

58 Starp citu, *Nippon Steel* arguments, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, nospriežot, ka alternatīvs, pamatots un konkurences noteikumiem atbilstošs Japānas ražotāju rīcības izskaidrojums esot nesvarīgs, būtiskākajos aspektos atbilst saistībā ar apelācijas pamata pirmo daļu noraidītajam iebildumam, ka Pirmās instances tiesa esot konstatējusi, ka Japānas ražotāju iespējamais ekonomiskās ieinteresētības trūkums iespējamā pārkāpuma izdarīšanā esot nesvarīgs, ja esot pierādīta vienošanās pastāvēšana.

59 Ņemot vērā visu iepriekšminēto, pamata otrā daļa ir jānoraida.

c) Par pamata trešo daļu

60 Šajā pamata daļā *Nippon Steel* pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā neesot pievērsusi uzmanību, pirmkārt, tam, ka Verlukas liecības esot dažādi interpretējamas, un, otrkārt, pretrunām starp šīm liecībām un citiem pierādījumiem, it īpaši Behera liecībām.

61 Ir jānorāda, ka Verluka savās 1996. gada 17. septembra liecībās ir atzinis, ka vienošanās dalībnieku valsts iekšējiem tirgiem “tika piešķirta aizsardzība”, izņemot Apvienotās Karalistes ārzonas tirgu, kas “tika [uzskatīts] par daļēji aizsargātu [reģionu]”. Saskaņā ar viņa izklāstu vienošanās attiecās uz standarta *OCTG* caurulēm un uz projekta vadiem. Attiecībā uz vienošanās pastāvēšanas ilgumu viņš izskaidroja, ka “ši apmaiņa” esot sākusies “[..] pēc tirgus krīzes 1977. gadā” un “tās pastāvēšana” esot “beigusies apmēram nedaudz vairāk nekā pirms gada”. Vienošanās modalitātes Verluka aprakstīja šādi: “Pamatā notika divas sanāksmes gadā [..] Tajās tika pārrunāti svarīgi notikumi, kas ietekmēja naftas ražojumu tirgu [..]. Turklāt globāli tika konstatētas ievērojamās atšķirības starp cauruļu piedāvājumu pasaulē un pieprasījumu, kā arī iepriekšminēto pamatnoteikumu piemērošana.”

62 Veicot atkārtotu nopratināšanu 1997. gada 18. decembrī saistībā ar atkārtotu pārbaudi uzņēmumā *Vallourec*, Verluka paskaidroja šādi:

— “Attiecīgie Eiropas un Japānas kluba ražotāji arī konkursa procedūrās aptuveni ievēroja “sadales atslēgu” vienīgi attiecībā uz standarta ražojumiem.

- Šajā sakarā tika izveidoti indikatīvi cenrāži, kas bija pamats saistībā ar minētajām konkursa procedūrām iesniegtajiem piedāvājumiem [..].

- Cenrāži laiku pa laikam tika aktualizēti (“NL”: *New List*) un ļāva atsevišķiem ražotājiem izdibināt to cenu, kuru vajadzēja piedāvāt, lai noslēgtu darījumu (“WP”: *Winning Price*). [..]

- Par valsts iekšējiem tirgiem tika uzskatīts Francijas, Vācijas un Itālijas tirgus. [Apvienotajai Karalistei] bija īpašs statuss (sal. manas liecības 1996. gada 17. septembrī).”

63 Behers sniedza šādus paskaidrojumus:

- “Saskaņā ar manā rīcībā esošo informāciju [..] “Fundamentals” ir vienošanās par OCTG caurulēm un [projekta vadiem], kuru svarīgākais mērķis bija attiecīgo valsts iekšējo tirgu aizsardzība. Tas nozīmēja, ka Japānas ražotājiem šajās jomās nevajadzētu iespieties Eiropas tirgos, bet Eiropas ražotājiem nevajadzētu [..] izdarīt piegādes Japānai.

- Papildus šādai izpratnei, kas skāra attiecīgos valsts iekšējos tirgus, bija vēl dažas vienošanās, kas attiecās uz citām valstīm. [..]

— Attiecībā uz citiem tirgiem, kuros visā pasaulē tika izsludināti konkursi, tika paredzētas noteiktas piegādes kvotas Japāņu un Eiropas ražotājiem, kas savā laikā tika apzīmētas kā “sadales atslēgas” (“sharing key”). Mērķis acīmredzami bija saglabāt vēsturiski izveidojušās piegādes kvotas. [..]”

64 Attiecībā uz saistībā ar apelācijas pamata šajā daļā izvirzīto pirmo iebildumu, kas pamatots ar to, ka Verlukas liecības ir interpretējamas dažādi, ir pietiekami konstatēt, ka Pirmās instances tiesa šīs liecības ir uzskatījusi par skaidru pierādījumu. It īpaši tā Apstrīdētā sprieduma 193. punktā ir izklāstījusi, ka Verlukas 1996. gada 17. septembra paskaidrojumos lietotais jēdziens “apmaiņa” [“échanges”] nozīmējot, “ka starp Japānas un Eiropas metāla ražotājiem bija kontakti”, bet Apstrīdētā sprieduma 201. punktā tiesa ir papildinājusi, ka “no Verlukas 1996. gada 17. septembra paskaidrojumiem izriet, ka pamatnoteikumu piemērošana, kuros galvenokārt bija noteikts, ka Japānas prasītājas respektē Kopienas ražotāju četrus valsts iekšējos tirgus, bija [Eiropas un Japānas kluba] sanāksmēs izskatītā tēma”.

65 Ņemot vērā šā sprieduma 38., 39. un 56. punktā atspoguļoto judikatūru, Tiesā nevar apšaubīt šo Pirmās instances tiesas Verlukas liecību vērtējumu, ar nosacījumu, ka nav pārkāpti noteikumi par pierādīšanas pienākumu un pierādījumu vākšanu, ka liecības nav sagrozītas un lietas faktiskie apstākļi ir noskaidroti pareizi. *Nippon Steel* nav norādījusi, ka iepriekšminētie secinājumi, kurus Pirmās instances tiesa izdarījusi no Verlukas liecībām, faktiskajā ziņā būtu nepareizi, sagrozītu šos paskaidrojumus vai tajos būtu pieļauta kāda tiesību kļūda.

66 Turklāt pamata pirmās daļas pārbaudes rezultātā ir noskaidrots, ka Pirmās instances tiesa, izvērtējot lietas materiālus, nav pārkāpusi arī noteikumus par pierādīšanas pienākumu un pierādījumu iegūšanu.

67 Tātad pirmais iebildums, kas balstīts uz to, ka Verlukas liecības ir interpretējamas dažādi, ir jānoraida.

68 Tātad attiecībā uz otro saistībā ar pamata trešo daļu izvirzīto iebildumu ir jākonstatē, ka Pirmās instances tiesa, vērtējot pierādījumus, ir ņēmusi vērā, ka starp Verlukas liecībām un citiem pierādījumiem ir zināmas pretrunas. Tā Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 302. punktā ir norādījusi: “Tas, ka Behers noliedza pamatnoteikumu uz Eiropas iekšējo tirgu attiecināmo daļu, kas ietvertu Eiropas ražotāju pienākumu savstarpēji respektēt valsts iekšējos tirgus, zināmā mērā gan mazina viņa apgalvojumu spēku kā pierādījumu, lai pastiprinātu Verlukas liecības.”

69 Pēc tam Pirmās instances tiesa ir pārbaudījusi, vai Verlukas liecības, lai arī ir šīs pretrunas, pietiekami precīzā veidā tiek apstiprinātas ar Behera liecībām.

70 Izdarot šo pārbaudi, Pirmās instances tiesa attiecībā uz Verlukas liecībām ir izklāstījusi:

“219 [...] Saskaņā ar Pirmās instances tiesas judikatūru pārkāpumā apsūdzētā uzņēmuma, kas apsūdzēts par dalību aizliegtajā vienošanās, atzīšanās, ko savukārt apstrīd pārējie apsūdzētie uzņēmumi, nevar tikt uzskatīta par pietiekamu šo uzņēmumu izdarītā pārkāpuma pierādījumu, ja to neaplicina arī citi pierādījumi [...]. Tādēļ jāsecina, ka, neņemot vērā to uzticamību,

Verlukas paskaidrojumi jāapstiprina ar vēl citiem pierādījumiem, lai konstatētu Apstrīdētā lēmuma 1. pantā minēto pārkāpumu.

220 Tomēr, ņemot vērā Verlukas paskaidrojumu uzticamību, nepieciešamā apstiprinājuma ar citiem pierādījumiem pakāpe, kā precizitātes, tā arī detalizētības ziņā, šajā gadījumā ir mazāka nekā tā būtu, ja tas nebūtu tik uzticams. Tādējādi var secināt, ka, ja Verlukas un [Apstrīdētā] lēmuma 1. pantā minētās vienošanās par tirgus sadali pastāvēšanu un atsevišķus tās aspektus apstiprinātu vēl vairāki savā starpā saskaņoti pierādījumi, Verlukas paskaidrojumi būtu pietiekami, lai saskaņā ar noteikumu, kas izriet no [...] sprieduma lietā [*Cimenteries CBR u.c./Komisija, minēts iepriekš*] 1838. punkta un uz ko atsaucas Komisija, pierādītu arī citus [Apstrīdētā] lēmuma aspektus. Turklāt, pieņemot, ka kāds dokuments nav tiešā pretrunā Verlukas paskaidrojumiem attiecībā uz vienošanās par tirgus sadali pastāvēšanu vai tās saturu, tas, ka šis dokuments ietver pierādījumus par būtiskiem šās vienošanās aspektiem, ir pietiekami, lai tas kļūtu par apstiprinošu pierādījumu pārkāpuma pierādījumu kopuma kontekstā [...].”

71 Pirmās instances tiesa ir analizējusi Behera paskaidrojumus, ņemot vērā šos apsvērumus. Attiecībā uz šiem paskaidrojumiem tā 302. punktā ir konstatējusi, ka “Behers nepārprotami ir apstiprinājis vienošanās par tirgus sadali pastāvēšanu Eiropas un japāņu ražotāju starpā par *OCTG* caurulēm un projekta vadiem [...]. Šis paskaidrojums apstiprina Verlukas paskaidrojumus attiecībā uz šo pārkāpuma aspektu un tādējādi attiecībā uz faktu, ka japāņu prasītāji ir bijuši vienošanās par tirgus sadali puses, saskaņā ar ko tie ir piekrituši netirgot standarta *OCTG* un

projekta vadus Kopienas tirgos. [..] Visbeidzot, *Mannesmann* paskaidrojuma pierādījuma vērtība šajā lietā tiek vēl pastiprināta ar to, ka tas arī apstiprina Verlukas paskaidrojuma attiecībā uz sadales atslēgu līgumu piešķiršanai konkursos trešo valstu tirgos [..].”

- 72 Pēc svarīgāko pierādījumu salīdzinošas pārbaudes, piemērojot saistībā ar apelācijas pamata pirmo daļu apskatītos pierādīšanas pienākuma un pierādījumu iegūšanas kritērijus, Pirmās instances tiesa ir ieguvusi šādu rezultātu:

“332 No lielākās daļas informācijas, kas veido netiešo pierādījumu kopumu, skaidri neizriet, uz kādām bezšuvju tērauda caurulēm attiecās vienošanās par sadali, bet nav šaubu, ka citu produktu starpā tā attiecas uz standarta *OCTG* caurulēm. Īpašās atsauces uz šiem izstrādājumiem [..] “sadales atslēgas” dokumentā un *Mannesmann* atbildē un, bez tuvākām norādēm, uz *OCTG* caurulēm vispārīgi citos dokumentos, uz ko atsaukusies Komisija, pienācīgi un skaidri apstiprina Verlukas paskaidrojumus par to, ka Noteikumi attiecās uz šiem izstrādājumiem.

333 Attiecībā uz projekta vadiem viens pats pierādījums — Behera sniegtā *Mannesmann* atbilde — neapšaubāmi apstiprina Verlukas paskaidrojumu, ka aizliegtā vienošanās attiecas arī uz projekta vadiem. Tomēr, ņemot vērā šīs atbildes īpašo pierādījuma vērtību, [..] tā ir pietiekama, lai apstiprinātu Verlukas paskaidrojumus, kas jau tā bija ļoti ticami [..] attiecībā uz šiem izstrādājumiem.

334 Katrā gadījumā — jau ir noteikts, ka, ja ar saskaņoto pierādījumu kopumu [...] var konstatēt Verlukas un [Apstrīdētā] lēmuma 1. pantā minēto vienošanos par tirgus sadali un atsevišķus tās aspektus, Verlukas paskaidrojumi ir pietiekami, lai pierādītu citus [Apstrīdētā] lēmuma aspektus saskaņā ar noteikumu [...]. Jau iepriekš 330. un 332. punktā ir noteikts, ka pierādījumu kopums, uz ko atsaucas Komisija, ir pietiekams, lai atsevišķos aspektos apstiprinātu Verlukas paskaidrojumus, jo īpaši par standarta *OCTG* caurulēm.

335 Šajos apstākļos jāuzskata, ka Verluka savos paskaidrojumos ir teicis taisnību, un tādējādi jāatzīst, ka šie paskaidrojumi ir pietiekams pierādījums, lai konstatētu, ka vienošanās par Eiropas–Japānas kluba locekļu iekšējo tirgu sadali attiecās ne tikai uz standarta *OCTG* caurulēm, kā to apliecina vairāki citi pierādījumi, bet arī uz projekta vadiem. Nav iemesla pieņēmumam, ka Verluka, kam bija tiešas ziņas par faktiem, varētu sniegt nepatiesus paskaidrojumus attiecībā uz transporta vadiem, ja pārējie pierādījumi apstiprina viņa paskaidrojumus attiecībā uz vienošanās pastāvēšanu un tās piemērošanu standarta *OCTG* caurulēm.”

73 Pretēji *Nippon Steel* argumentiem no šiem Apstrīdētā sprieduma izvilkumiem izriet, ka Pirmās instances tiesa ir veikusi vispusīgu Komisijas konstatēto lietas apstākļu pareizības pārbaudi. Turklāt tā ir apsvērusi arī gan esošās pretrunas, gan atbilstības Verlukas un Behera paskaidrojumos un ir pareizi izsecinājusi, ka Behera paskaidrojumi attiecībā uz Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatēto pārkāpumu apstiprina Verlukas liecības.

74 Pirmās instances tiesai nevar arī pārnest, ka tā nebūtu pietiekami lielā mērā pieprasījusi apstiprinājumu. Tādēļ pietiek ar konstatējumu, ka Pirmās instances tiesas izskaidrojums nekādi nav pretrunā šī sprieduma 42.–48. un 51. punktā noteiktajiem pierādīšanas pienākuma un pierādījumu iegūšanas kritērijiem.

75 Tādēļ arī otrais saistībā ar apelācijas pamata trešo daļu izvirzītais iebildums ir nepamatots.

76 Tādējādi pamata trešā daļa ir jānoraida.

d) Par pamata ceturto daļu

77 Attiecībā uz apelācijas pamata ceturto daļu jānorāda uz to, ka jautājums par to, vai Pirmās instances tiesas sprieduma pamatojums ir pretrunīgs vai nepietiekams, ir tāds tiesību jautājums, kas kā tāds var tikt izvirzīts saistībā ar apelāciju (1998. gada 7. maija spriedums lietā C-401/96 P *Somaco*/Komisija, *Recueil*, I-2587. lpp., 53. punkts, un 1998. gada 17. decembra spriedums lietā C-185/95 P *Baustahlge-webe*/Komisija, *Recueil*, I-8417. lpp., 25. punkts). Tādējādi šī pamata daļa ir pieņemama.

78 Tāpēc, lai atbildētu uz šo *Nippon Steel* argumentu, ir jāpārbauda, vai Pirmās instances tiesas vērtējums par to, ka Behera paskaidrojumi attiecībā uz pārkāpumu saistībā ar projekta vadiem apstiprina Verlukas paskaidrojumus, ir pietiekami un pārliecinoši pamatots.

79 Kā Pirmās instances tiesa ir norādījusi Apstrīdētā sprieduma 290. punktā, Behers Komisijas inspektoriem atbildēja, ka pamatnoteikumi attiecās uz *OCTG* caurulēm un projekta vadiem. No šā Pirmās instances tiesas konstatējuma, kā arī jau no šā sprieduma 61.–63. punktā atspoguļotā Verlukas un Behera paskaidrojumu teksta izriet, ka šie paskaidrojumi attiecībā uz pārkāpuma materiālo piemērošanas jomu ir saskanīgi. Tas, ka Behers apstiprināja arī sava uzņēmuma iesaistīšanu norunā par projektu vadu tirgus sadalīšanu, bija pietiekams pamats, lai Pirmās instances tiesa viņa atbildi tiktāl, ciktāl tā attiecās uz šiem vadiem, uzskatītu par apstiprinājumu Verlukas 1996. gada 17. decembra paskaidrojumiem, saskaņā ar kuriem vienošanās attiecās gan uz *OCTG* standarta caurulēm, gan projekta vadiem.

80 Tātad Apstrīdētā sprieduma pamatojumu nevar atzīt par pretrunīgu vai nepietiekamu.

81 Ja *Nippon Steel* tomēr Pirmās instances tiesai saistībā ar pamata ceturto daļu pārmet tiesiski nepareizu noteikumu piemērošanu par pierādījumu iegūšanu, ir pietiekami konstatēt, ka *Nippon Steel* ar savu argumentāciju būtiskākajos aspektos atkārti izskaidrojumus saistībā ar pārējām pamata daļām, kas arī ir pilnībā nepamatotas.

82 Tādēļ pamata ceturtā daļa nevar tikt atzīta par pamatotu.

83 Tādējādi pamats tiek pilnībā noraidīts.

84 No visa iepriekšminētā izriet, ka *Nippon Steel* apelācija ir acīmredzami nepamatota un tādējādi tā ir jānoraida.

B — Par Sumitomo pirmo pamatu — apgalvojums par pieļauto tiesību kļūdu attiecībā uz Japānas ražotāju līdzdalību Apstrīdētā lēmuma 1. pantā minētā pārkāpuma izdarīšanā, par kuru uzlikts sods

1. Lietas dalībnieku argumenti

85 *Sumitomo* izklāsta, ka Pirmās instances tiesa esot pieļāvusi vairākas tiesību kļūdas, izdarot secinājumu, ka Japānas ražotāji esot piedalījušies Apstrīdētā lēmuma 1. panta minētā pārkāpuma izdarīšanā, par kuru uzlikts sods gan attiecībā uz *OCTG* standarta caurulēm, gan projekta vadiem.

86 Šajā ziņā *Sumitomo* pievienojas *Nippon Steel* izklāstam par apelācijas pamatu un papildina to ar īpašiem argumentiem attiecībā uz projekta vadiem.

- 87 Pirmās instances tiesa esot sagrozījusi Behera iesniegtos pierādījumus. Turklāt tā esot šos pierādījumus tiesiski nepareizi kvalificējusi, atsaukšanās uz Verlukas un Behera paskaidrojumiem esot pretrunīga un nepietiekami pamatota un pierādīšanas pienākums noteikts otrādi.
- 88 Attiecībā uz Behera paskaidrojumiem *Sumitomo* vispirms izklāsta, ka Pirmās instances tiesa, konstatējot, ka tie nepārprotami apstiprinot vienošanos esamību par projekta vadu tirgus sadalīšanu, kļūdaini esot piešķirusi tiem pierādījumu vērtību. Pirmās instances tiesai esot bijis jāņem vērā, ka saskaņā ar Behera izklāstu, runa esot par faktiem laika posmā, kad viņš uzsācis strādāt par *Mannesmann* izpilddirektoru. Turklāt pat no Behera izmantotajiem formulējumiem izrietot, ka viņš esot paudis šaubas par viņam sniegto informāciju.
- 89 Vēl viena Pirmās instances pieļautā kļūda esot tāda, ka Behera paskaidrojumi esot klasificēti kā drošs, Verlukas 1996. gada 17. septembra paskaidrojumus apstiprinošs pierādījums, kaut arī tā esot atzinusi, ka Behers nepareizi ir noliedzis pamatnoteikumu ar Eiropas iekšējo tirgu saistīto aspektu. Attiecībā uz konstatējumu, ka Behera paskaidrojumi kādā svarīgā jautājumā esot nepareizi, Pirmās instances tiesa neesot drīkstējusi atsaukties uz noteiktiem citiem šo paskaidrojumu elementiem, lai apstiprinātu Verlukas paskaidrojumus.
- 90 Turklāt *Sumitomo* uzskata, ka Pirmās instances tiesa esot pārkāpusi arī argumentācijas noteikumus, Apstrīdētā sprieduma 336. punktā izskaidrojot: “Pat, ja pieņem, ka japāņu prasītājiem varētu būt šaubas par izstrādājumiem, uz ko attiecas Apstrīdētā lēmuma 1. pantā minētā vienošanās — bet šādas šaubas nav izteiktas — jāatzīmē, ka, ja [Apstrīdētais] lēmums kopumā parāda, ka vienošanās ir attiekušies uz īpašiem izstrādājumu veidiem un min pierādījumus, uz ko balstīts šāds secinājums, tad fakts, ka šādā lēmumā nav precīza un izsmeljoša visu to izstrādājumu veidu uzskaitījuma, uz ko attiecas pārkāpums, nav pietiekams, lai atceltu lēmumu (skat. pēc analogijas — kontekstā par pamatu saistībā ar pamatojuma trūkumu — [1998. gada 14. maija]

spriedumu lietā [T-310/94 *Gruber + Weber*/Komisija, *Recueil*, II-1043. lpp.], 214. punkts).” Atsaucoties uz šiem apsvērumiem, lai pamatotu savu tēzi par to, ka Komisija esot pierādījusi pārkāpumu attiecībā uz projekta vadiem, Pirmās instances tiesa esot pretēji noteikusi pierādīšanas pienākumu.

91 Kas attiecas uz Verlukas paskaidrojumiem, *Sumitomo* iebilst pret šā sprieduma 70. punktā atspoguļotajiem Pirmās instances tiesas izskaidrojumiem Apstrīdētā sprieduma 219. un 220. punktā tiktāl, ciktāl no tiem izrietot, ka pat tikai balstoties uz Verlukas paskaidrojumiem, viņš esot varējis secināt, ka darbības, kurās tiek apsūdzēti Japānas ražotāji, esot attiekušās arī uz projekta vadiem. Apstrīdētā sprieduma 220. punktā Pirmās instances tiesas izklāstītais viedoklis par Verlukas paskaidrojumu ticamību arī esot apstrīdams, tā kā Pirmās instances tiesa sava sprieduma 281.–284. un 349. punktā nepārprotami esot konstatējusi, kas šajos paskaidrojumos ir kļūdas un neprecizitātes. Ņemot vērā Pirmās instances tiesas konstatēto, ka Verlukas paskaidrojumi atsevišķos jautājumos neesot ticami, neesot attaisnojama cita attieksme attiecībā uz citu jautājumu, attiecībā uz kuru arī varētu būt ievērojamas šaubas.

92 Visbeidzot *Sumitomo* norāda, ka Pirmās instances tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, apstiprinot, ka EKL 81. panta 1. punkta pārkāpums esot noticis arī attiecībā uz projekta vadiem, lai gan no pieejamajiem pierādījumiem tā neesot spējusi norādīt, kad pārkāpums ir sācies un kad tas ir beidzies.

- 93 Pirmām kārtām Komisija izklāsta, ka *Sumitomo* nevarot paplašināt savas apelācijas apjomu, pārņemot argumentus no *Nippon Steel* sagatavotajiem dokumentiem. *Sumitomo* apelācija esot nepieņemama daļā, kas attiecoties uz OCTG standarta caurulēm. un daļā, kurā tā esot pamatota ar *Nippon Steel* argumentāciju attiecībā uz projekta vadiem.
- 94 Pēc tam Komisija norāda, ka *Sumitomo* arguments labākajā gadījumā apstiprinot, ka esot bijis iespējams cits pierādījumu vērtējums. Tomēr tas neesot pietiekams, lai pamatotu apelāciju, tā kā *Sumitomo* neesot izdevies atspēkot Apstrīdētā sprieduma trīs galvenos pamatojumus, saskaņā ar kuriem Verlukas paskaidrojumi paši par sevi ir pietiekams pierādījums, un citu īpašu pierādījumu trūkums jautājumā par projekta vadiem neko nemainot attiecībā uz pārkāpuma konstatēšanu, un ka Verlukas paskaidrojumus esot apstiprinājuši Behera paskaidrojumi.
- 95 Komisija uzsver, ka *Sumitomo* neesot apstrīdējusi attiecīgus Pirmās instances tiesas konstatētus faktus, ar kuriem vien pietiek, lai apstiprinātu pārkāpuma izdarīšanu. Tādēļ apelācijai neesot rezultātu. Turklāt tā esot nepieņemama, jo *Sumitomo* argumentācija būtiskākajos jautājumos attiecoties tikai uz faktisko apstākļu vērtējumu. It īpaši no tajā izteiktajiem iebildumiem par Verlukas paskaidrojumu ticamību nevar secināt par tiesību kļūdas pieļaušanu.
- 96 Katrā ziņā Pirmās instances tiesa neesot ne sagrozījusi pierādījumus, ne arī nepareizi noteikusi pierādīšanas pienākumu.

97 Galu galā *Sumitomo* apgalvojums, ka Apstrīdētā sprieduma pamatojums esot pretrunīgs un nepietiekams, balstīts tikai uz vispārīgu atsauci uz iepriekšējām daļām apelācijā un šā iemesla dēļ ir jānoraida.

2. Tiesas vērtējums

98 Vispirms ir jākonstatē, ka nav jāspriež par jautājumu, vai *Sumitomo* drīkstēja pārņemt argumentāciju no *Nippon Steel* dokumentiem. Kā jau iepriekš ir nopriests, tik un tā *Nippon Steel* argumentācija ir nepamatota.

99 Attiecībā uz argumentāciju *Sumitomo* dokumentos ir jākonstatē, ka, to izvirzot, būtībā tiek apstrīdēta Verlukas un Behera paskaidrojumiem Pirmās instances tiesas piedēvētā pierādījuma vērtība, norādot uz argumentiem, kuriem jāapstiprina, ka paskaidrojumi nav ticami vai vismaz bija mazākā mērā ticami, nekā to ir pieņēmusi Pirmās instances tiesa.

100 Kā savu secinājumu 88.–92. punktā ir izklāstījis ģenerāladvokāts un kā izriet no šā sprieduma 56. punktā norādītās judikatūras, šie argumenti ir pieņemami tikai tādā mērā, ja tie nav maskēts līdzeklis, lai izraisītu to, ka Tiesa pārbauda faktiskos apstākļus.

- 101 Kas attiecas uz pierādījuma vērtību, kas tika piešķirta Behera paskaidrojumiem, Tiesai ir jāpārbauda *Sumitomo* arguments, ka Pirmās instances tiesai vajadzējis citādi vērtēt šo paskaidrojumu pierādījuma spēku, jo Behers neesot bijis tieši informēts par šķietamo pārkāpumu.
- 102 Apstrīdētā sprieduma 297. punktā Pirmās instances tiesa izklāsta: “Ja, kā *Mannesmann* gadījumā, persona, kurai nav tieši zināmi attiecīgie apstākļi, sniedz paskaidrojumus kā uzņēmuma pārstāvis un atzīst kā sava, tā citu uzņēmumu izdarīto pārkāpumu, šī persona noteikti atsaucas uz sava uzņēmuma sniegto informāciju, it īpaši uz tā darbinieka, kam ir tiešas ziņas par attiecīgajām darbībām, sniegto informāciju. [...] Paskaidrojumi, kas ir pretēji to autora interesēm, principā ir uzskatāmi par ticamiem un tādēļ Behera paskaidrojumiem šajā lietā ir jāpiešķir vērā ņemama nozīme.”
- 103 Kā izriet no šā punkta, Pirmās instances tiesa, vērtējot Behera paskaidrojumu pierādījuma vērtību, ir gan ņēmusi vērā, ka viņš nebija tieši informēts par attiecīgo pārkāpumu. Ar Pirmās instances tiesas apsvērumiem šajā punktā nav pārkāpti arī noteikumi par pierādīšanas pienākumu un argumentāciju. Kā norādījis ģenerālvokāts savu secinājumu 119. punktā, liecības, ko kāds sniedzis kā uzņēmuma pārstāvis un ar kuru ir atzīta tā pārkāpuma izdarīšana, ir saistīts ar būtisku juridisku un saimniecisku risku, un šis apstāklis padara ārkārtīgi neiespējamu to, ka šādas liecības tiek sniegtas, ja vien liecību sniedzēja rīcībā ir informācija, ko snieguši attiecīgā uzņēmuma darbinieki, kuriem ir bijis tieši zināms par inkriminētajiem faktiem. Šādos apstākļos tas, ka uzņēmuma pārstāvis pats nebija tieši informēts par faktiem, neietekmē pierādījuma vērtību, kuru Pirmās instances tiesa varēja piešķirt šādai liecībai.
- 104 Pārējā *Sumitomo* argumentācija, kas balstīta uz to, ka, vērtējot Behera paskaidrojumus, ir pieļauta tiesību kļūda un ka ir pretrunas, atsaucoties uz šiem

paskaidrojumiem un Verlukas paskaidrojumiem, būtiskākajos jautājumos atbilst *Nippon Steel* argumentācijai, kas šā sprieduma 68.–73. punktā, 79. un 80. punktā minēto iemeslu dēļ ir noraidīta kā nepamatota. Šo pašu iemeslu dēļ nevar piekrist *Sumitomo* argumentācijai, kas būtiskākajos jautājumos ir vienāda.

105 *Sumimoto* iebildumi, ka Pirmās instances tiesa Apstrīdētā sprieduma 336. punktā ir pretēji noteikusi pierādīšanas pienākumu, nav pamatoti. Šajā punktā ir noteikts: “Pat, ja pieņem, ka japāņu prasītājiem varētu būt šaubas par izstrādājumiem, uz ko attiecas Apstrīdētā lēmuma 1. pantā minētā vienošanās — bet šādas šaubas nav izteiktas — jāatzīmē, ka, ja [Apstrīdētais] lēmums kopumā parāda, ka vienošanās ir attiekušies uz īpašiem izstrādājumu veidiem, un min pierādījumus, uz ko balstīts šāds secinājums, tad fakts, ka šādā lēmumā nav precīza un izsmēloša visu to izstrādājumu veidu uzskaitījuma, uz ko attiecas pārkāpums, nav pietiekams, lai atceltu lēmumu.”

106 Kā ir izklāstījis ģenerālvokāts savu secinājumu 130.–132. punktā, no Apstrīdētā sprieduma 336. punkta ievada “Pat ja [...], bet šādas šaubas nav izteiktas,” skaidri izriet, ka runa ir par šā sprieduma nesvarīgu pamatu, kas nav atkarīgs no šā sprieduma 72. punktā norādītajiem Pirmās instances tiesas secinājumiem 332.–335. punktā. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Tiesa principā noraida iebildumus, kas vērsti pret Pirmās instances tiesas sprieduma nesvarīgiem pamatiem, jo tie nevar būt pamats spriedumu atcelšanai (1996. gada 25. marta rīkojums lietā C-137/95 P *SPO u.c./Komisija*, *Recueil*, I-1611. lpp., 47. punkts; 1997. gada 16. septembra spriedums lietā C-362/95 P *Blackspur DIY u.c./Padome un Komisija*, *Recueil*, I-4775. lpp., 23. punkts).

107 Turpinot, kas attiecas uz Verlukas paskaidrojumu pierādījuma spēku, pietiek ar atgādinājumu — kā tas jau tika konstatēts, pārbaudot *Nippon Steel* pamata trešo daļu —, ka Pirmās instances tiesas izmantotajā pamatojumā Apstrīdētā sprieduma 219. un 220. punktā, pret kuriem vērsās *Sumitomo*, nav pieļautas tiesību kļūdas. Kā

izklāstījis ģenerālvokāts savu secinājumu 104. punktā, ka Pirmās instances tiesa katrā ziņā, novērtējot Verlukas paskaidrojumus kā ticamus, varēja arī pieņemt, ka šie paskaidrojumi ir pietiekams pierādījums pārkāpumam, ja tie ir apstiprinājušies ar citiem pierādījumiem, un ka šajā gadījumā tie bija pietiekami, lai secinātu, ka ir bijis pārkāpums attiecībā uz noteiktu ražojumu no attiecīgās ražojumu kategorijas.

108 Visbeidzot tas, ka saskaņā ar Pirmās instances tiesas konstatēto Apstrīdētā sprieduma 349. punktā Verlukas paskaidrojumi attiecībā uz laika posmu, kad pārkāpums tika izbeigts, nav pietiekami precīzi, neko nemaina attiecībā uz paskaidrojuma satura ticamību, kas apstiprināta Apstrīdētajā spriedumā un ko apliecina arī citi pierādījumi.

109 Tā kā neviens no *Sumitomo* iebildumiem nav pamatots, pirmais pamats ir jānoraida.

C — *Par Sumitomo otro pamatu — apgalvojums par pārmērīgi ilgu lietas izskatīšanu Pirmās instances tiesā*

1. Lietas dalībnieku argumenti

110 *Sumitomo* sūdzas par lietas izskatīšanas ilgumu Pirmās instances tiesā, kas ilga četrus gadus un trīs mēnešus. Tā norāda, ka, beidzoties rakstiskajam procesam, līdz lēmuma pieņemšanai par mutiskā procesa uzsākšanu esot pagājuši divi gadi, bet, pabeidzot mutisko procesu, līdz sprieduma pasludināšanai esot pagājuši gandrīz sešpadsmit mēneši. Turklāt pēc tam, kad Komisija bija iesniegusi pieteikumu, pagāja divi gadi, kamēr tika pieņemti procesu virzoši lēmumi un Pirmās instances tiesa pieprasīja Komisijai iesniegt konsolidētus lietas materiālus.

- 111 Šādos apstākļos lietas izskatīšanas ilgums Pirmās instances tiesā neatbilstot ECTK 6. panta 1. punktam.
- 112 Šīs lietas izskatīšanas ilgums Pirmās instances tiesā, starp citu, būtiski esot pārsniedzis Tiesas spriedumā lietā *Baustahlgewebe*/Komisija kā pārmērīgu kritizēto lietas izskatīšanas ilgumu. Turklāt lietas izskatīšana esot bijusi nesamērīgi ilga, salīdzinot ar vidējo lietu izskatīšanas ilgumu Pirmās instances tiesā līdzīgās lietu kategorijās.
- 113 Sakarā ar ilgstošo lietas izskatīšanu *Sumitomo* esot cietusi finansiālus zaudējumus. Tā uzskata, ka atlīdzība vismaz EUR 1 012 332 apmērā būtu atbilstoša.
- 114 Komisija uzskata, ka, ņemot vērā ar lietu saistītos apstākļus, process Pirmās instances tiesā neesot bijis pārmērīgi ilgs.

2. Tiesas vērtējums

- 115 Jāatgādina, ka Kopienas tiesību vispārējs pamatprincips, ka ikvienam ir tiesības uz taisnīgu procesu, kas iedvesmojas no Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta 1. punkta, un it īpaši uz procesu, kas notiek atbilstošā laika posmā, ir spēkā arī saistībā ar prasību, kas vērsta pret Komisijas lēmumu, ar kuru uzņēmumam ir uzlikti naudas sodi par konkurences noteikumu pārkāpumu (spriedums lietā *Baustahlgewebe*/Komisija, 20. un 21. punkts; spriedums apvienotajās lietās *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, 179. punkts, kā arī 2003. gada 2. oktobra spriedums lietā *C-194/99 P Thyssen Stahl*/Komisija, *Recueil*, I-10821. lpp., 154. punkts).

- 116 Procesa ilguma atbilstība ir jāvērtē, ņemot vērā katras atsevišķas lietas apstākļus un it īpaši ņemot vērā strīdā iesaistīto personu ieinteresētību, lietas sarežģītību, kā arī prasītāja un kompetento iestāžu rīcību (iepriekš minētais spriedums lietā *Baustahlgewebe/Komisija*, 29. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Thyssen Stahl/Komisija*, 155. punkts).
- 117 Šajā sakarā Tiesa ir izskaidrojusi, ka šo kritēriju uzskaitījums nav izsmelošs un ka izskatīšanas ilguma atbilstības izvērtēšanai nav vajadzīga sistemātiska lietas apstākļu pārbaude, ņemot vērā katru no kritērijiem, ja procesa ilgums šķiet attaisnojams attiecībā uz vienu no tiem. Tā ir iespējams atsaukties uz lietas sarežģītību, lai attaisnotu pirmajā brīdī šķietami pārmērīgu izskatīšanas ilgumu (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Limburgse Vinyl Maatschappij u.c./Komisija*, 188. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Thyssen Stahl/Komisija*, 156. punkts).
- 118 Šajā lietā process Pirmās instances tiesā sākās 2000. gada 1. aprīlī, *Sumitomo* iesniedzot prasību par apstrīdamā lēmuma atzīšanu par spēkā neesošu, bet beidzās 2004. gada 8. jūlijā, kad tika pasludināts Apstrīdētais spriedums. Tādējādi process ilga apmēram četrus gadus un trīs mēnešus.
- 119 Sākotnēji šāds procesa ilgums šķiet ļoti ievērojams. Kā ģenerāladvokāts izskaidrojis savu secinājumu 151. un 159. punktā, tomēr jau pirmajā instancē tika apstrīdēti gandrīz visi Apstrīdētā lēmuma pamatā esošie fakti, un tāpēc tie bija jāpārbauda. Bija jāpārbauda pieejamo paskaidrojumu un dokumentu pierādījuma vērtība. Turklāt procesu virzošajos lēmumos, kurus tiesa pieņēma, sākot no 2002. gada jūnija, tika noteikts, ka jāveic lietas materiālu iepriekšēja vai vismaz to daļas analīze.
- 120 Turklāt jānorāda, ka septiņi uzņēmumi trīs dažādās tiesvedības valodās bija cēlušī prasību par Apstrīdētā sprieduma atzīšanu par spēkā neesošu. Apstrīdētais spriedums tika taisīts vienlaicīgi ar trim citiem spriedumiem prasībās pret Apstrīdēto lēmumu.

121 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka procesa ilgums līdz Apstrīdētā sprieduma taisīšanai ir it īpaši izskaidrojams ar uzņēmumu skaitu, kas bija iesaistīti aizliegtās vienošanās noslēgšanā, par kuru noteikts sods, tādējādi, radot Pirmās instances tiesai nepieciešamību paralēli pārbaudīt šīs dažādās prasības un rūpīgi pārbaudīt lietu materiālus, kā arī ar noteikumiem par valodām, kuri izriet no Pirmās instances tiesas reglamenta.

122 Tātad procesa ilgums Pirmās instances tiesā ir attaisnojams, ņemot vērā lietas īpašo sarežģītību.

123 Tādēļ *Sumitomo* otrais pamats ir nepamatots.

124 Tā kā neviens no *Sumitomo* izvirzītajiem pamatiem nevar tikt pieņemts, tad tās apelācijas sūdzība ir jānoraida.

125 No visa iepriekš minētā izriet, ka apelācijas sūdzības ir noraidāmas.

V — Par tiesāšanās izdevumiem

126 Reglamenta 122. panta pirmā daļa paredz, ka, ja apelācija nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem. Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam, kas

piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 118. pantu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest *Sumitomo* un *Nippon Steel* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tām spriedums ir nelabvēlīgs, tad jāpiespriež *Sumitomo* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus lietā C-403/04 P un *Nippon Steel* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus lietā C-405/04 P.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) **apelācijas sūdzības noraidīt;**

- 2) ***Sumitomo Metal Industries Ltd* atlīdzina tiesāšanās izdevumus lietā C-403/04 P, un *Nippon Steel Corp.* atlīdzina tiesāšanās izdevumus lietā C-405/04 P.**

[Paraksti]